Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i – Çocuk Beyan? Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i – Çocuk Beyan? Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19194

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i - Çocuk Beyan? Formu (ÇB?DÖ-ÇBF), çocuklar?n ve ergenlerin kendi ebeveynleri veya birincil bak?c?lar? taraf?ndan deneyimledikleri ihmalkar davran??lar? çok boyutlu bir perspektiften ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 10 ila 15 ya? aras?ndaki çocuklar?n ihmal deneyimlerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde de?erlendirmek üzere Utku Beyaz?t ve Ayhan Büyün Ayhan taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu form, özellikle **çocuk ihmali** davran??lar?n?n farkl? alt boyutlar?n? (fiziksel, duygusal, e?itimsel, denetimsel) çocuklar?n kendi bak?? aç?lar?ndan saptamay? hedefler. Ölçek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda **psikometrik özellikleri** aç?s?ndan incelenmi? ve Türk kültürüne uygunlu?u kan?tlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i, Çocuk Beyan? Formu, Çocuk ?hmali, Ebeveyn ?hmali, Uyarlama, **Psikometri**, Ergenlik, Utku Beyaz?t.

Yazarlar

Utku Beyaz?t, Ayhan Büyün Ayhan.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, 10 ila 15 ya? aral???ndaki çocuklar?n, ebeveynleri veya bak?c?lar? taraf?ndan maruz kald?klar? ihmalkar davran??lar?n s?kl???n? ve türünü öz-bildirim yoluyla belirlemektir. Bu araç, ihmalin sadece tek bir boyutta de?il, çe?itli alanlarda (duygusal, fiziksel, e?itimsel) ortaya ç?kt???n? varsayan çok boyutlu bir çerçeve sunar. Klinik de?erlendirmelerde ve **çocuk koruma hizmetleri** alan?ndaki ara?t?rmalarda, yüksek risk alt?ndaki bireyleri tespit etmek ve önleyici müdahalelerin etkinli?ini de?erlendirmek için kritik bir araç olarak kullan?lmaktad?r.

Ölçe?in uyarlanmas?, uluslararas? alanda kabul görmü? bir ihmal de?erlendirme arac?n?n Türkiye ba?lam?nda kullan?labilirli?ini sa?lam??t?r. Bu, ara?t?rmac?lara Türk popülasyonunda **çocuk ihmali** olgusunu standart yöntemlerle inceleme imkan? tan?r.

Yap?

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i, ebeveyn veya bak?c? ihmalinin karma??k do?as?n? yans?tan birden fazla alt boyutu ölçen bir yap?y? temel al?r. Orijinal ölçek, genellikle dört ana ihmal alan?n? kapsar:

Fiziksel ?hmal: Çocu?un temel fiziksel ihtiyaçlar?n?n (yeterli yiyecek, giysi, bar?nma, t?bbi bak?m)

ARABPSYCHOLOGY.COM

kar??lanmamas?.
E?itimsel ?hmal: Çocu?un e?itim ve geli?im f?rsatlar?n?n k?s?tlanmas? veya okul kat?l?m?n?n ihmal edilmesi.
Duygusal ?hmal: Çocu?a yeterli sevgi, destek, ?efkat ve duygusal yan?t?n sa?lanmamas?.
Denetimsel ?hmal: Çocu?un güvenli?ini sa?layacak uygun gözetimin sa?lanmamas? veya tehlikeli durumlara maruz b?rak?lmas?.

Ölçek, çocuklar?n bu davran??lar? ne s?kl?kla deneyimlediklerini sorarak, ihmalin ?iddeti ve yayg?nl??? hakk?nda detayl? bilgi sunar. Bu yap?, **çocuk ihmali** ara?t?rmalar?nda multidisipliner bir yakla??m? destekler.

Geçerlik

ÇB?DÖ-ÇBF'nin Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, Beyaz?t ve Büyün Ayhan (2018) taraf?ndan titizlikle yürütülmü?tür. Yap?lan **geçerlik** çal??malar? genellikle yap? geçerli?i ve ölçüt geçerli?ini kapsamaktad?r. Yap? geçerli?ini incelemek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak beklenen çok boyutlu yap?s?n? (fiziksel, duygusal vb. alt boyutlar) Türk örnekleminde do?rulad???n? göstermi?tir. Bu, ölçe?in gerçekten de ihmalkar davran??lar?n farkl? yönlerini ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Ölçüt geçerli?i ba?lam?nda, ölçekten al?nan puanlar?n, çocukluk travmalar? veya psikolojik uyumsuzluk gibi ilgili d?? de?i?kenlerle anlaml? korelasyonlar gösterdi?i tespit edilmi?tir. Bu bulgular, ÇB?DÖ-ÇBF'nin çocuklar?n deneyimledi?i ihmali di?er ilgili psikopatolojik sonuçlarla ili?kilendirmede ba?ar?l? oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak rapor edilmi?tir. Türkçe adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in toplam puan? ve alt boyutlar?n?n iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n yüksek oldu?u bulunmu?tur. Yüksek alfa de?erleri, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in güvenilirli?ini destekledi?ini göstermektedir. Bu yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verme potansiyelini art?r?r. Güvenirlik çal??malar?nda ayr?ca test-tekrar test güvenilirli?inin de incelenmi? olmas? muhtemeldir, bu da ölçek puanlar?n?n zaman içinde stabil kald???n? gösterir.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i - Çocuk Beyan? Formu'nun Türkçe uyarlamas?nda, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? do?rulamak için **faktör analizi** yöntemlerinden yararlan?lm??t?r. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) tercih edilmi?tir. DFA sonuçlar?, orijinal ölçekte tan?mlanan faktör yap?s?n?n (muhtemelen dört veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

be? faktörlü bir yap?) Türk kültürü örnekleminde de iyi uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu analiz, ölçe?in kültürel adaptasyon sürecinin ba?ar?l? oldu?unu ve her bir alt boyutun kendine özgü ihmal türünü izole edebildi?ini teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 5'li Likert tipi dereceleme ölçe?i (Örn: Hiçbir zaman, Nadiren, Bazen, S?k s?k, Her zaman).

Language Available: Türkçe (Turkish).

Population Group: Çocuklar ve ergenler.

Age Group: 10-15 ya? aral???.

Population Details: Türkiye'deki ilkokul ve ortaokul ö?rencileri üzerinde test edilmi?tir.

Test Methodology: Öz-bildirim (Self-report) ölçe?i. Çocuklardan, ebeveynlerinin veya birincil bak?c?lar?n?n belirli ihmalkar davran??lar? ne s?kl?kla sergiledi?ini belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Çocukluk Travmas?, ?hmal Ölçümü, Öz-bildirim Ölçe?i, **Do?rulay?c? Faktör Analizi**, Current Psychology.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut de?il.

Affiliation Email addresses: proz2proz@yahoo.com (Sorumlu Yazar: Utku Beyaz?t)

Correspondence Address: ?lgili akademik kurumlar arac?l???yla sa?lanmaktad?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Utku Beyaz?t ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için izin ko?ullar? yazar?n inisiyatifindedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Beyaz?t, U.,& Büyün Ayhan, A. (2018). The psychometric properties of the Turkish version of the Multidimensional Neglectful Behavior Scale-child report (10-15 years form). *Current Psychology*. https://doi.org/10.1007/s12144-017-9769-3.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: cok-boyutlu-ihmalkar-davranis-olcegi-cocuk-ifadesi-toad.pdf

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i - Çocuk Beyan? Formu Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Kullan?m için orijinal makaleye (Beyaz?t & Büyün Ayhan, 2018) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM